

קידושין לב-ג

עניין: אב ומלך

בני יששכר מאמרי השבתות ט, י

(י) אמרו רז"ל במדרש רבה (ויק"ר פ"ג א') אין ישראל נגאלין אלא בזכות השבת שנאמר בשובה ונחת תושעון [ישעיה ל טז] עכ"ל. נ"ל פירושו, היינו עשיית תשובה ביום הנחת והמנוחה (או ע"י יום הנחת הוא התשובה^ה) ועי"ז תושעון, ונראה לומר הטעם, דכבר כתבנו כמה פעמים בשם הרב הגדול מ' חיד"א זלה"ה ובשם הגדולים^ה והוא לקוח מן ספרי^ה דאין תשובה מועלת לגוים רק לישראל דנקראו בנים והקב"ה למו אב ואב שמחל על כבודו כבודו מחול, משא"כ אומות העולם הקב"ה נקרא עליהם מלך (כי הם עבדים) ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ועל כן גוי ששבת חייב מיתה דשבת נקרא שרביט של מלך, משא"כ ישראל בשבת^ה בשרביט ואות היא בינו ית"ש ובינינו שאנחנו נקראים בנים, וממילא מתקבלת תשובתינו וימהר לגאלנו גאולת עולם במהרה בימינו, ומעתה ממילא מובן לך המדרש הנ"ל בטוב טעם ודעת.

שפע חיים – סליחות – דרוש ל"א

ובזה נ"ל אורז"ל (שבת קי"ח ע"ב) כל המשמר שנת כהלכתו אפילו עוצד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, (ועמש"ש זקה"ק לפרש בסגנון אחר קצת), להיות כי השנת אות היא שקרויים אנחנו צנים למקום, לכן מוחלין לו כיון דאז שמחל על כבודו כבודו מחול.

וזוהו הענין שמשימים לסליחות תחלה במוצאי שבת, כי צונו ונכלמנו לעמוד בתפלה לבקש סליחה מהשי"ת צידענו רוצ מרינו איך שמרדנו צמלכות שמים, והרי מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, אי לזאת דייקא במוצאי מנוחה קדמנוך תחלה כי צא שנת והוכיח שדין צנים לנו, והאז שמחל על כבודו כבודו מחול.

ליקוטי יהודה פרשת אמור

כי יום כפורים הוא לכפר עליכם לפני ה' אלקיכם (כג, כח). אא"ז האמרי אמת ז"ל אמר, הנה איתא (עי' בבית יוסף הל' ר"ה סי' תקפ"ד) שאין לומר אבינו מלכנו חטאנו לפניך, שאין אומרים וידוי בר"ה עי"ש, והלא יכולים לומר ולבקש שהקב"ה ימחול ולא יהי לנו חטאים, אך בר"ה הוא מלכות, ואיתא (כתובות יז.) מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, וביום הכפורים נקרא הקב"ה אב, ואב שמחל על כבודו מחול (קידושין לב.), דהנה אי' (שבת קיט.) עה"פ (ישע' נח, יג) וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד וגו', ולקדוש ה' מכובד זה יוה"כ וכו' עי"ש, ואי' (מלאכי א, ו) ואם אב אני איה כבודי, וביה"כ"פ דכתיב מכובד, נקרא אב, וכשמוחל על כבודו, כבודו מחול.